

Dumitru MANOLACHE¹

„Căldură priimească pre nevoitorii gerului arătat,
Inna, Pinna, Rimma, ceice au înghețat”
(„Mineiul lunei lui Ianuarie”-Ediția a III-a, 1926)

IN, PIN ȘI RIM – UCENICII SFÂNTULUI ANDREI CARE ÎȘI CER ÎNTOARCEREA ÎN ISTORIE

Fiecare popor conservă în memoria lui cunoștințe, experiențe, practici sociale, evenimente etc., într-o configurație proprie. În acest „depozit” ancestral se acumulează deopotrivă creația națională, memoria oficială și memoria vie, privată, istoria orală și istoria scrisă, transmiterea și reconstrucția tradiției și a valorilor, edificarea monumentelor memoriei și mitul național, spun specialiștii. Ceea ce nu poate fi însă niciodată distrus, șters – sistematic sau întâmplător – din memoria unui popor este istoria orală.

De două milenii, Sfântul Apostol Andrei este o prezență pe cât de tainică, pe atât de vie în viața poporului român. El nu poate fi nicicum înlăturat, fiind înveșnicit, înainte de toate, în istoria orală a memoriei noastre, predica lui constituind piatra pe care s-a așezat temelia Creștinismului românesc. Date noi, convingătoare, atestă faptul că dacilor din Scythia Minor le-a fost predicată Evanghelia Mântuitorului și de un al doilea apostol al Domnului: Sfântul Filip. Alături de Andrei însă și-au câștigat dreptul la istorie și trei ucenici ai săi, pe care memoria noastră colectivă a părut la un moment dat că i-ar fi pierdut din „evidențe”: In, Pin și Rim. Redescoperindu-le existența, lucrarea și martiriul, pe un temei credibil, încercăm a-i salva din ceea ce s-ar putea crede a fi fost „o scăpare” a acestei memorii și a-i așeza în locul de drept cuvenit în începutul nostru creștin, de unde, nu se știe din ce pricini, pentru o perioadă de timp, au fost izgoniți inexplicabil. În 2013, prăznuirea lor a fost însă reintrodusă în calendarul creștin ortodox de la noi, pe data de 20 ianuarie.

Păcatul șablonard al preluării informațiilor

Fără a se cerceta întotdeauna cu bună-credință și cu aplecarea necesară, s-a crezut că prezența Apostolului Andrei în ținutul lupilor de la Istru ține mai degrabă de o tradiție încetățenită în memoria neamului decât de o realitate istorică. Abordarea subiectului în mod simplist, șablonard, prin preluarea de la un cercetător la altul a unor informații istorice

marcate de verdictul irevocabil al vreunei notabilități academice, fără valorificarea într-o viziune integratoare a uriașului material probatoriu oferit generos de varii domenii conexe de cercetare a începutului nostru creștin, a văduvit istoria de o ipoteză solid argumentată a prezenței vii și a misiunii Apostolului Andrei în mijlocul strămoșilor noștri daci. În același mod a fost tratată și „legenda” celor trei martiri creștini In, Pin și Rim, intrată foarte puțin în atenția specialiștilor, existența lor fiind mai degrabă catalogată drept o altă tradiție locală, banală, ca multe altele, lipsită de fundament istoric.

O investigație jurnalistică recentă ne-a oferit emoția descoperirii unor informații vechi, care pot pune în acord tradiția cu faptul concret, real, verificabil, conferind dimensiune verticală și contur istoric vieții martirice a celor trei ucenici ai Sfântului Andrei și, în plus, legătura lor cu Dobrogea noastră străbună, motiv pentru care ar trebui să le acordăm, fie și numai pentru atât, respectul și atenția care li se cuvin.

Cercetările lui Ion Dinu și ale Aurei Pețan

„Ci s-a oprit măritul Andreiu în plaiul dregătorilor Cutusone și Dura, unde este acum satul Ion Corvin și pădurea cu peștera sfințitoare, care a fost schit de odihnă sfântului călător și loc de închinare pentru el și pentru sfinții cari au fost cu el, în călătorie de propovăduire. Mulțimea de trudnici și de daci și geți și alani și greci și romani de pe tot plaiul au alergat la Sfântul Apostol, iar Andreiu îi învăța și îi boteza în apele celor nouă izvoare sfințitoare și tămăduitoare, pe lângă schitul său sfânt, care izvoare se mai văd și până acum, ogindind sfințitul schit și dând tămăduire și alinare celor bolnavi și sănătoșilor. Și precum se vede și acum sunt acele izvoare mai mari: Unu'n deal, spre răsărit,/Că acolo-i loc sfințit,/Unu, n jos, către apus,/Că acolo-i loc ascuns”.

Așa descrie doctorul în teologie și avocatul Ion Dinu, o personalitate a vremurilor interbelice din Adamclisi, prezența Apostolului Andrei la „peștera sfințitoare”, în broșura „Viața și activitatea Sfântului Apostol Andreiu”, apărută în 1945.

În 1920, Ion Dinu, împreună cu preotul Constantin

Icoană în Pin Rim, icoană veche cu martiriul celor trei sfinți

Lembrău din Adamclisi, porniră „cu piciorul pe drumuri neumblate, în imensa pădure «Migilet», în căutarea celor tre izvoare în apropierea cărora se știa că există o peșteră în care ar fi trăit unul din apostolii lui Iisus. După studii amănunțite, descoperă Grota Sfântului Andrei”, relatează Tatiana Lembrău, fiica preotului pomenit, într-un articol publicat în numărul 337/ noiembrie 1998, al revistei „Formula As”.

Cine ar fi putut fi cei doi „dregători” pomeniți de Ion Dinu? Încercăm un răspuns la această întrebare recurgând la ipoteza doctorului în filologie Aurora Pețan care, abordând tema prezenței Apostolului Andrei în Dobrogea și legătura lui cu regii Daciei, scria în numărul 799/17 decembrie 2007, al aceleiași reviste: „Trecuse un veac de la vremurile de glorie ale marelui rege Burebista și începea să se simtă amenințarea teribilă a Imperiului Roman. Cum Apostolul Andrei a murit în anul 60, vremea în care acesta a ajuns pe pământul dacic trebuie să fi fost cu câțiva ani mai înainte. Nu cu mulți, spun cercetătorii. Dar nici un autor antic, nici un izvor

cunoscut nu ne spune cine era pe tronul Sarmisegetuzei în acel moment. Știm numai de la un istoric grec că, mai târziu, în preajma anului 87, bătrânul rege Duras îi ceda tronul tânărului Decebal...Este vorba oare despre același Dura pomenit în legenda dobrogeană? Fără nici o îndoială. Dar atunci trebuie să admitem că Duras era, într-adevăr, foarte bătrân de vreme ce tot el era rege și în vremea apostolatului Sfântului Andrei, adică cu 27 de ani mai înainte. Desigur, mulți vor zice că nu trebuie să dăm crezare unei simple legende, că dacă izvoarele istorice spun că regele Duras era foarte bătrân, nu înseamnă că a și domnit mult, ci putea să urce pe tron la bătrânețe. Vor mai spune unii că nu este posibil ca numele unui rege dac să fi fost păstrat, timp de două mii de ani, în memoria colectivă și transmis prin tradiție. Ba este posibil!”, pentru că „evenimentul venirii Apostolului Andrei trebuie să fi avut ecouri de o puternică amploare în conștiința dacilor din toate ținuturile, de la mare până la munte. Deci, n-ar trebui să ne mire că numele regelui Duras a rămas în tradiția populară ca fiind «dregătorul» în vremea căruia Apostolul Andrei a ajuns în Dacia”.

Cercetătoarea își susține ipoteza cu o informație inedită, descoperită pe una dintre plăcile de plumb de la Sinaia (un ansamblu de artefacte din plumb, care se află astăzi la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, copii ale unor piese se pare din aur, despre care se spune că ar fi fost descoperite cu prilejul construirii Castelului Peleş din Sinaia, de către Regele Carol I, și care conțin informații religioase, militare, diplomatice etc. din perioada cuprinsă între domnia lui Burebista și cea a lui Decebal, ignorate de istoricii oficiali sub pretextul că ar fi falsuri, deși nimeni nu le-a cercetat cu seriozitate și nu a demonstrat cu argumente clare, științifice,

că într-adevăr sunt așa – n.n), „în care numele regelui Duras apare alături de cel al lui Fonteius Agrippa. Acesta era un guvernator roman al Provinciei Moesia, despre care există informații sigure că a murit în anul 69, în timpul unui atac al dacilor în sudul Dunării. Așadar, Dura...era «dregător» în anul 69, la câțiva ani după moartea Apostolului Andrei. Asta înseamnă că putea să fi fost rege, la fel de bine, și în vremea lui Andrei”, spune Aurora Pețan.

„Referitor la cel de-al doilea dregător”, Cutusone, despre care vorbește Ion Dinu, istoria ne oferă, de asemenea, informații interesante. Deși

la prima vedere pare un nume ciudat, după cum susține Aurora Pețan, „în Dacia Mică au existat multe generații de căpetenii din stirpea Cotizo. Un Cotizo a domnit în Banat, spun scrierile latinești, alți prinți cu numele Cotizo întâlnim în Tracia, ceea ce nu face imposibilă existența unui dregător cu acest nume în Dobrogea. Dimpotrivă. Dacii din acele locuri (Dobrogea – n.n) știau că în munți mai există un rege mai mare, mai puternic, pe nume Dura. De aceea i-au

pomenit pe amândoi: Dura și Cutusone. E admirabil faptul că tradiția populară a reținut numele Cutusone, așa cum probabil îl pronunțau dacii, iar nu Cotizo, cum îl pronunțau grecii și romanii”, mai spune cercetătoarea.

Teologul Ion Dinu îi pomeneste pe „dacii” In, Pin și Rim, care i-au căzut în genunchi apostolului, după o predică, și care „s-au mirat foarte, și dând toate săracilor, au rămas cu apostolul. Care i-a hirotonit preoți și au trăit mulți ani în peșterile lor de lângă sfințitul lăcaș apostolic, din pădurea cu izvoare”. Și mai departe spune cercetătorul: „Aflând dregătorii Dura și Cutusone de cele întâmplare, mult s-au mirat, dar n-au ucis pe acești preoți daci, ci i-au lăsat să învețe și să boteze”.

Dacii „Innul, nalt de statură și svelt și bun gospodar și binecredincios, Rimmul, mijlociu de statură și bogat și rău și avar, și Pinnul, mic de statură și sărac și calic” ar fi, conform informațiilor transmise de Ion Dinu, primii autohtoni cunoscuți cu numele, creștinați în apele izvoarelor de la Peștera Sfântului Andrei, despre care avem informații care provin din tradiție. Și spune mai departe cercetătorul teolog că predica apostolului a fost însoțită – ca pretutindeni, de altfel, pe unde a trecut – de minuni, tămăduiri de boli sufletești și trupesti: „Draci a scos, la orbi a dat lumină, mușilor le-a dat graiu și vorbire, ologi, șchiopi și molateci a întărit, celor cu orbirea minții le-a dat lumină, năucilor le-a dat înșănătoșire, izvoarele le-a sfințit, pădurea a binecuvântat, slujitor al lui Christos a fost și iconom al tainelor lui Dumnezeu. Și Innul, Rimmul și Pinnul i-au fost apostolului urmăritori, precum și apostolul urmăritor a fost Domnului Iisus Christos. Căror Andreiu li-a zis, după îmbrățișarea lor la plecare: «De va strica cineva peștera mea, și Dumnezeu îl va strica pe acela, căci peștera mea este biserică lui Dumnezeu și este sfântă»”.

Litografie care îi înfățișează pe cei trei ucenici andreeni

Se subînțelege din aceste cuvinte că In, Rim și Pin, creștinați de Andrei, au devenit ucenicii apostolului. Iar prin vorbele rostite la despărțirea de cei trei, care sună ca un testament spiritual, că ei ar fi primit, prin apostol, și harul preoției, datorită de a respecta Biserica lui Dumnezeu, adică Legea Nouă despre care el le vorbise.

Cu prilejul săpăturilor pentru amenajarea peșterii, care s-au efectuat în vara anului 1944, lucrătorii au găsit, între alte urme cultice, cărămidă greco-romană arsă, un opaiț creștin asemănător celor din catacombele romane, urmele vagi, dar distincte, ale unei icoane săpate în peretele interior drept al peșterii, despre care se crede că îl reprezenta pe Sfântul Andrei, unele semne de cruci, fie în formă de „X”, ca și crucea pe care a fost răstignit Sfântul Andrei, fie în forma crucilor greacă sau romană, straturi de fum alburii, sub straturile de fum negru, ceea ce indică folosirea smirnei, a tămâiei, înaintea combustibilului lemnos ars aici. În acea perioadă, în fața și în imediata apropiere a peșterii Sfântului Andrei, se vedeau urmele, în parte închise, ale altor trei grote, de dimensiuni mai mici, pe care tradiția le atribuie ucenicilor andreieni In, Rim și Pin.

Identificarea unor cruci în formă de „X” pe unele capituluri de la catedrala tropaeană de la Adamclisi, asemănătoare cu urmele vagi ale unor semne identificate în peșteră, îl determină pe Ion Dinu să afirme, neîndoios, că la Tropaeum catedrala ar fi purtat hramul „Sfântul Andrei” și că alte trei biserici, cu excepția celor cimiteriale, ar fi avut hramurile sfinților mucenici andreieni In, Pin și Rim.

Un teolog de la Ministerul Cultelor se interesează de martiri

În 1906, apărea în București, la Stabilimentul de Arte Grafice „Universala”, volumul I din „Istoria Bisericii Românilor din Dacia Traiană, 44-678 p.Christ.- Origini” al licențiatului în teologie Gheorghe M. Ionescu, șef de birou în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, membru al Societății Geografice Române.

În capitolul III al acestei lucrări, intitulat „Predica Apostolului Andrei și a discipolilor lui în Dacia”, apar informații inedite despre cei trei ucenici ai Sfântului Andrei.

În acest context, Gheorghe M. Ionescu îl menționează pe episcopul Porfirie Uspenski, savant orientalist rus (1804-1885; în treacăt fie spus, în 1846, cu prilejul unei vizite în Orientul ortodox de sub stăpânirea turcească, acesta a trecut și prin București și Iași), care vorbește despre existența lor într-un material intitulat „Propovedniki va Bolgarii, Moldovlahii i Ugorskoi Rysi” – „Predicatori în Bulgaria, Moldovlahia și Rusia Ungară”, publicat în revista „Trydăi Kievskoi Dyhonoi Akademii”, editată de „Ocupațiunile Academiei spirituale din

Kiev”, în septembrie 1880.

În respectivul material, episcopul expunea o serie de argumente noi cu privire la creștinarea românilor din Dacia Traiană. Iată ce spunea episcopul rus: „Locuitorii autoctoni ai Moldovlachiei au ascultat foarte de timpuriu predica Evangheliei. Aici Ap. Andrei, cel întâiu chemat, a avut trei discipoli de origină Scythi și anume: In, Pin și Rin, cari au fost cei întâi creștini și totodată și cei întâi Martiri ai locului, și au suferit martiriul înghețați în râu”.

„Dovezile aduse de Porfirie Uspenski se reazemă pe actele martirilor de Eusebie al Cesareei Palestinei, în care se vorbește despre cei trei discipoli ai Ap. Andrei, de la care le-a împrumutat și autorul „Martirilor Crucii din Dacia” (pp. 43-45). Acestea vor fi fost, probabil, consultate de către Niceta Pafagonianul, Nicefor Calist și Niceta Choniatul”, spune în continuare Gheorghe

M. Ionescu, adăugând: „Un singur fapt numai, avem de remarcat la cele spuse de Episc. Ghenadie Enăceanu, cu privire la manuscriptul în cestiu; că el a mai fost cunoscut și de alți savanți înaintea lui, iar tradițiunile despre cei trei discipoli ai Apost. Andrei au fost cunoscute scriitorilor bisericești români, însă cu mult înainte de Păr. Enăceanu (vezi fragmentul din Eusebiu în „Viețile Sfinților” din 20 Iunie și 20 Iulianie ed. București 1833-35; D. Petrescu,

„Martirii Crucii”, pp. 43-45). I-am dat

însă preferință, știind obiceiul Românului în elementele sale superioare de a primi de monedă bună numai ceea ce le vine de la străini. Totuși, ei n-au voit să le dea crezământ, până când streinii au venit și i-au încredințat despre adevărul istoric al acestei cestiuni...”.

Conform autorului „Istoriei Bisericii Românilor din Dacia Traiană...”, „tradițiunile bizantine ca și cea raportată de distinsul orientalist Porfirie Uspenski ne relatează că Ap. Andrei a avut trei discipoli numiți: Inn, Pinn, Rimm și că ei erau din stânga Dunării și părțile nordice ale Pontului Euxin”.

In, Pin și Rim, pe vremea când trăiau în minee

Edițiile românești mai vechi ale „Vieții Sfinților”, la data de 20 Iulianie, conțin informații referitoare la viețile acestor ucenici ai Sfântului Andrei, la fel și „Proloagele”, dar ele au dispărut în edițiile mai noi, în mod inexplicabil.

Iată câteva variante ale „acestei tradițiuni”, cum sunt ele redată de șeful de birou al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice din 1906:

„Mucenici Inn, Pinn și Rimm, cari într-o parte despre Miazănoapte au pătimit dela Varvarii (Daci) cei ce cinstea idolii pe cari ighemonul (regele) țarei aceia, în vreme de iarnă ger fiind mare, i-au legat în râu de niște stâlpi. Unde înghețând de ger, s-au dat sufletele lor în mâinile lui Christos D-zeu, pentru carele au și pătimit”.

Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, în vizită la ruinele cetății Noviodunum

După o altă versiune, mai completă, „culeasă de Prologarii”, aflăm că „Inn, Pinn și Rimm au trăit în timpul regilor daci Cotizon și Dura: cu ocaziunea predicii evangheliei de către Ap. Andrei în dreapta Dunării, în Missii, acești trei Daci au trecut Dunărea unde însoțiră pe Ap. Andrei la predicarea Evangheliei și de la care au învățat credința creștină, primind botezul de la acest Apostol. Când Ap. Andrei văzu pe discipolii săi demni de misiunea apostolică, le dete binecuvântarea sa, dându-le voe să se întoarcă în patria lor. După ce Inn, Pin și Rimm au propagat evanghelia în Dacia lui Decebal, și anume în părțile Moldovii și Basarabiei, și făcură și ei discipoli dintre frații lor, fură apoi uciși de către însuși compatrioții lor”.

„Însă obscuritatea timpurilor, în care au trăi ei, a contribuit ca să nu se mai știe ce procesiuni nici anul morții lor, nici locul martirisării lor (D. Petrescu, „Martirii Crucii”, București 1856, pp. 43-45).

„Vorbind de moartea martirică a celor trei apostoli dacieni, unele tradițiuni o pun în apele Dunării, iar altele în râul Buzău, iar altele mai departe”, spune Gheorghe M. Ionescu.

Iată acum prezentarea martiriului celor trei ucenici ai Sfântului Andrei în ediția a III-a a „Mineiului lunii lui Ianuarie”, „în douăzeci de zile”, consultat și de noi, apărut în zilele Patriarhului Miron Cristea, cu binecuvântarea Sfântului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, tipărit la Cernica în 1926:

„Întru această zi, sfinții mucenici Inna, Pinna și Rima.

Stih: Căldură priimească pre nevoitorii gerului arătat

Inna, Pinna, Rimma ceice au înghețat

Acești trei mucenici erau dela un loc despre miazănoapte. Deci fiind prinși de barbarii închinători la idoli, au fost duși la stăpânitorul lor. Carele auzind pre mucenici că mărturisesc pre Hristos, i-au osândit pre ei ca să-și săvârșească viața prin ger. Și dar au fost legați mai întâiu sfinții de stâlpi drepți, cari erau înfiți în mijlocul râului pe vremea iernii. Când și această apă frește mișcătoare și curgătoare nu se osebea de trupurile cele nemișcătoare și grele, fiindcă era cu totul înghețată. Deci prin așa muncă, și-au dat fericite sufletele în mâinile lui Dumnezeu, și au luat cununa muceniei”.

Concluzii valabile acum, ca și cu un secol în urmă

În timp ce la noi ucenicii martirizați ai Apostolului Andrei au dispărut din istorie pentru o lungă perioadă, pomenirea lor o fac alții, chiar dacă și confuz uneori, fiind considerați femei, în calendarele și proloagele ce provin din limbile slave.

Site-ul Arhiepiscopiei Creștin Ortodoxe Antiohiene din America de Nord îi menționează de pildă pe sfinții mucenici Inna, Pinna și Rimma, care au fost slavi din nordul Scythiei ca femei. Ele ar fi ajuns cu Sfântul Apostol Andrei pe dealurile Kievului unde, mărturisindu-L pe Hristos, au refuzat să aducă jertfă idolilor, motiv pentru care au fost legate de bușteni și aruncate în apele unui râu unde au murit înghețate, „oferind sufletele lor binecuvântate de Dumnezeu”. Și se adaugă faptul că pe locul în care stăteau cu Sfântul Andrei s-a ridicat Catedrala „Sfântul Andrei” din Kiev.

Polonezul Jaroslaw Charkiewicz vorbește în opera sa doar de doi martiri, Pinna și Rimma, de origine slavă (!!), din Scythia Minor, ucenici ai Sfântului Andrei, martirizați la Novi-

odunum (Isaccea).

Varianta poloneză a „Enciclopediei Wikipedia” îi prezintă ca mucenici ai Bisericii Ortodoxe, cu date de pomenire la 20 ianuarie și 20 iunie, care au trăit la sfârșitul primului secol creștin și începutul celui de-al doilea, martirizați la...Isaccea!

Referitor la iconografia sfinților, se precizează că ei sunt redați cu crucea în mână și că Pinna și Rimma sunt oameni tineri, fără barbă, iar Inna, mai în vârstă, cu barbă, fiind pictat în centrul icoanei.

„Enciclopedia Ortodoxă”, apărută la Moscova în 2009, îi prezintă pe Inna, Pinna și Rimma ca martiri din Gothia, teritoriu care, în terminologia împăratului Vasile al II-lea (sfârșitul secolului al X-lea-începutul secolului al XI-lea), este cunoscut cu numele vechi Scythia, arătând că ei apar în unele manuscrise ca „barbari din partea de nord a țării”, ucenici ai Sfântului Andrei, și că după ce și-au dat sufletele în apa înghețată, creștinii le-au îngropat trupurile.

Se mai arată în această „Enciclopedie” că prof. E.E. Golobinsky a sugerat că martiriul lor s-a produs în Crimeea și că moaștele au fost transferate la Alushta, acum al doilea oraș ca mărime de pe coasta de sud a Crimeei, după Yalta, cu o populație de peste 20.000 de locuitori, unde se află și astăzi.

Arhiepiscopul Filaret Gumilevsky i-ar fi identificat în „Martirologiu Hironimian”, iar martiriul lor s-ar fi produs la Nivedune, adică la Noviodunum.

Referitor la datele la care sunt prăznuiți, „Enciclopedia” menționată spune că 20 iunie ar fi ziua care pomeneste data descoperirii moaștelor lor, iar 20 ianuarie data martirizării, ultima devenind principala zi de pomenire.

„Enciclopedia Ortodoxă” vorbește și despre o minune săvârșită de moaștele sfinților, la șapte ani de la martiriul lor, în portul Alisa.

Portalul rusesc „pravoslavie.ru”, specializat în publicarea vieților și icoanelor sfinților, scrie că acești trei martiri au fost traci, goți și chiar, culmea, „slavi din Sciția Mică”!

Importante informații despre acești trei sfinți, chiar dacă unele neagă existența lor alături de Apostolul Andrei, aduce și articolul semnat de ieromonahul Petru Pruteanu pe site-ul www.teologie.net/2015/02/02.

Noi ne oprim aici cu informațiile aflate și, în loc de concluziile noastre, le reproducem pe cele ale lui Gheorghe M. Ionescu, expuse la finele capitolului destinat Apostolului Andrei din volumul său din 1906, la fel de concise și convingătoare acum, ca și la vremea la care au fost formulate:

a) *legende despre Ap. Andrei, cu caracterul lor local și național românesc, și-au luat naștere pe pământul Daciei; ele ne conduc la credința că Ap. Andrei a predicat sămânța Evangheliei și în Dacia decebaliană, printre coloniile grecești din Nordul Mării Negre și printre Geto-Dacii de lângă gurile și din partea stângă a Dunării;*

b) *dacii din părțile Moldovei și Basarabiei de azi au avut ca Apostoli – în al doilea rând – pe Inn, Pinn, și Rimm, pe cari unele tradițiuni îi dă ca fiind de origine scythică, iar altele de origine dacă; pe noi nu ne interesează în cazul de față originea lor, ci acțiunile lor;*

c) *țările varvare, despre care vorbesc istorisirile bizantine despre predica Ap. Andrei în stânga Dunărei și variantele lor, sunt țările locuite de Români;*

d) *tradițiunile bizantine, transmise de aghiografi sunt extrem de interesante pentru începuturile creștinismului la Români, deoarece sunt foarte vechi, iar în al doilea rând că ele*

sunt confirmate de cel mai distins orientalist Rus, care recunoaște și confirmă Apostolicitatea bisericii românești;

e) vorbind de moartea martirică a celor trei apostoli dacieni, unele tradițiuni o pun în apele Dunărei, iar altele în râul Băzău, iar altele mai departe.

Încheiem cu speranța că Sfinții martiri In, Pin și Rim se vor bucura de mai multă atenție și că istoricii ne vor oferi ceea ce așteptăm de foarte multă vreme: un studiu amplu, autorizat, complet, pertinent și convingător despre propovăduirea Sfântului Apostol Andrei, a ucenicilor lui, în actualul spațiu românesc, misiune cu care ne certificăm, totuși, cu mândrie, identitatea ortodoxă a neamului.

Repere bibliografice:

Dinu Ion, *Viața și activitatea Sfântului Apostol Andrei*, 1945;

Enciclopedia Ortodoxă Rusă-Moscova, 2009;

„Formula AS”, nr. 337/nov. 1998;

„Formula AS”, nr.799/dec. 2007;

Ionescu M. Gheorghe, *Istoria Bisericii Românilor din Dacia Traiană*, vol. I, Stabilimentul de Arte Grafice Universala, 1906;

„Mineiul lunii lui Ianuarie”, Cernica, 1926;

pravoslavie.ru;

site-ul Arhiepiscopiei Creștin Ortodoxe Antiohiene;

www.teologie.net/2015/02/02/

Wikipedia-varianta poloneză.

IN, PIN AND RIM – THE DISCIPLES OF SAINT ANDREW WHO DESIRE A PLACE IN HISTORY

The article presents information regarding the life of Saint Andrew's disciples In, Pin and Rim. In 2013 their celebration was reintroduced in our Christian-Orthodox calendar at 20th January.

Keywords: Saint Andrew, In, Pin, Rim, disciples

NOTĂ

1 Jurnalul Ziarul „Lumina”.